

# Popření otcovství a přípustnost odběru vzorku DNA

Jestliže zůstavitel sám za svého života neurčil, jak má být s jeho ostatky naloženo a nebyl ani získán souhlas osob oprávněných takový souhlas udělit, je svévolným odběrem vzorků DNA zemřelého zasaženo do práva na pietní ochranu osobnosti, jejíž výkon přísluší manželu a dětem zemřelé fyzické osoby, a není-li jich, jejím rodičům.

Za situace, kdy matrikový otec převážnou část života dítěte zastával roli sociálního otce, plnil veškeré otcovské povinnosti, dítě nemělo o jeho otcovství pochybnosti a dokonce po něm dědilo, není zájem dítěte na popření otcovství dán. Právo stát se dědicem samo o sobě z článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, nevyplývá.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 1982/2012, ze dne 24.9.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Nejvyššího státního zástupce, se sídlem B., proti žalovaným 1) Z. P., právně zastoupené JUDr. Z.M., advokátkou se sídlem v B., a 2) A. Z., za účasti J. B., zastoupené J.K., advokátem se sídlem v O., o popření otcovství, ve věci vedené u Okresního soudu v Berouně pod sp. zn. 10 C 220/2009, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 2. listopadu 2011, č. j. 25Co 203/2011-207, ve znění opravného usnesení téhož soudu ze dne 1. února 2012, č. j. 25 Co 203/2011-219, tak, že dovolání se zamítá.

## Z odůvodnění:

Nejvyšší státní zástupkyně podala z podnětu žalované 1) k Okresnímu soudu v Berouně (dále jen „soud prvního stupně“) žalobu na popření otcovství podle ustanovení § 62 zákona č. [94/1963](#) Sb., o rodině (dále jen „zákon o rodině“), neboť považovala za vyloučené, že by zesnulý Z. Z. byl biologickým otcem dítěte a dospěla k názoru, že zájem dítěte vyžaduje popření otcovství matrikového otce. Žalovaná 1) s žalobou souhlasila, neboť se domnívá, že jejím biologickým otcem je zesnulý J. S. K názoru žalované 1) se připojila i žalovaná 2), matka žalované 1).

Soud prvního stupně rozsudkem ze dne 26. srpna 2010, č. j. 10 C 220/2009-126, zamítl žalobu Nejvyšší státní zástupkyně podanou dne 30. listopadu 2009, již se domáhala určení, že zesnulý Z. Z. není otcem žalované 1) Z. P., z žalované 2), matky A. Z.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalovaná 1) vyrůstala v úplné rodině s žalovanou 2) A. Z., matkou a manželem žalované 2), zesnulým Z. Z., matrikovým otcem. Žalovaná 1) převážnou většinu svého života považovala matrikového otce za svého biologického otce, ten zastával v životě žalované 1) roli sociálního otce, žalovaná 1) ho oslovovala „tati“ a její děti ho oslovovaly „dědo“. Tuto roli v životě žalované 1) zastával nejen do doby její zletilosti, ale i v období dospělosti, kdy ji například na svatbě vedl k oltáři. Žalovaná 1) byla po smrti matrikového otce povolána k dědění a dědictví neodmítla. Skutečnost, že matrikový otec není jejím biologickým otcem, se žalovaná 1) měla dozvědět až v dospělém věku, po smrti svého matrikového otce a asi pět let před smrtí domnělého biologického otce, J. S. Tuto informaci jí sdělila matka, žalovaná 2) a měl jí ji potvrdit také zesnulý J. S. Ten nechtěl řešit popření a určení otcovství, ale údajně tvrdil, že sepíše závěť, kde žalované 1) vše odkáže. Ta dle svých slov respektovala přání J. S., a proto se určení otcovství za jeho života

nedomáhala. Podnět Nejvyšší státní zástupkyni podala poté, co zjistila, že jí J. S. v poslední vůli nic neodkázal. Žalovaná 1) předtím J. S. znala, občas se vídali, od dětství ho považovala za rodinného známého, ne za svého otce. Žalovaná 1) a 2) nechaly po smrti J. S. vyhotovit test DNA, který měl prokazovat jeho otcovství. Vzorek DNA měl být odebrán znalcem z oboru genetika na žádost žalovaných 1) a 2) po smrti J. S. Žalovaná 1) uvedla, že má zájem stát se právně dcerou zesnulého J. S., a to nejen z majetkových důvodů, kdy má zájem stát se jeho dědičkou.

Soud prvního stupně dospěl na základě takto zjištěného skutkového stavu k závěru, že žalobě podané Nejvyšší státní zástupkyní nelze vyhovět. Neměl za prokázané, že by zesnulý J. S. byl skutečně biologickým otcem žalované 1), neboť vzorek DNA nebyl získán v souladu se zákonem, a proto považoval provedený test DNA za nepřipustný důkaz. Možností vypracování nového znaleckého posudku z oboru genetiky se soud prvního stupně nezabýval. Vzhledem k vztahu žalované 1) k právnímu i domnělému biologickému otci se soud prvního stupně nedomníval, že byla naplněna podmínka zájmu dítěte ve smyslu ustanovení § 62 zákona o rodině. Uvedení právního stavu do souladu s biologickou realitou by nebylo v zájmu dítěte ani v případě, že by otcovství J. S. bylo prokázáno. Test otcovství tak soud prvního stupně označil v takové situaci za nadbytečný.

Krajský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 2. listopadu 2011, č. j. 25Co 203/2011-207 rozsudek soudu prvního stupně změnil jen co do výroku o nákladech řízení, jinak rozsudek potvrdil. Odvolací soud se ztotožnil se závěry soudu prvního stupně. Akcentoval zejména morální stránku věci a zdůraznil, že popření otcovství nemůže být v zájmu dítěte, když žalovaná 1) po celý život považovala zesnulého Z. Z. za svého otce a při své snaze dosáhnout popření otcovství je fakticky vedena pouze majetkovými zájmy. Odvolací soud také vyjádřil názor, že žalovaná 1) vůbec nemůže být považována za dítě ve smyslu § 62 zákona o rodině, neboť není dítětem nezletilým. Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně vyhodnotil, že pořízený test DNA je jako důkaz nepřipustný.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal Nejvyšší státní zástupce (dále jen „dovolatel“) řádné a včasné dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“), přičemž dovolací důvod shledává dovolatel jak v tom, že je řízení zatíženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci podle § 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř., tak v nesprávném právním posouzení věci podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. Dovolatel vymezil dvě otázky zásadního právního významu: 1) zda dítětem ve smyslu § 62 zákona o rodině může být jen fyzická osoba, která dosud nenabyla zletilosti a 2) zda mohou existenci zájmu dítěte na podání žaloby podle § 62 zákona o rodině přezkoumávat obecné soudy. Podle dovolatele si soud obě tyto otázky nesprávně vyložil. Dovolatel se domnívá, že pojmem dítě použitým v § 62 zákona o rodině se rozumí potomek v řadě přímé. Jiný výklad by byl dle dovolatele odepřením účinného právního prostředku ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Dovolatel se dále domnívá, že je jeho výhradním oprávněním posuzovat splnění zákonem stanovené podmínky zájmu dítěte na podání žaloby. Dovolatel také uvedl, že odvolací soud zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, když se nezabýval možnostmi existence případných dochovaných biologických vzorků zesnulého Z. Z. a zesnulého J. S., které by mohly být využitelné pro srovnávací genetickou analýzu ve vztahu k žalované 1). S ohledem na výše uvedené dovolatel navrhl zrušit rozsudek odvolacího soudu a vrátit věc tomuto soudu k dalšímu řízení.

Vedlejší účastnice ve vyjádření k dovolání uvedla, že podle jejího názoru je dovolání nepřipustné, neboť dovolatel nepodal odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, ani se k odvolání nevyjádřil, řízení před odvolacím soudem se nezúčastnil a v podstatě tak akceptoval zamítavé rozhodnutí soudu prvního stupně. Vedlejší účastnice nepovažuje otázky vymezené Nejvyšším státním zástupcem za otázky zásadního právního významu. Domnívá se, že jedinou otázkou zásadního právního významu v předmětném sporu je, kdo nese důkazní břemeno a jaké skutečnosti je třeba prokázat, aby mohlo být vyhověno návrhu na popření otcovství. Dále vyjádřila svůj názor, že Nejvyšší státní zástupce je

oprávněn posoudit splnění podmínek pro podání návrhu na popření otcovství podle zákona o rodině, nezतोžňuje se však s názorem, že by obecné soudy nemohly přezkoumávat zájem dítěte. Vedlejší účastnice odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 18. listopadu 2010, sp. zn. II. ÚS 405/09 a plenární nález Ústavního soudu ze dne 8. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 15/09. S ohledem na vše výše uvedené vedlejší účastnice navrhl, aby dovolací soud dovolání odmítnul a zavázal dovolatele k úhradě nákladů dovolacího řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1.7.2009 (dále jen „o.s.ř.“) a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř.], nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.].

Podle § 237 odst. 2 písm. b) o.s.ř. dovolání podle odstavce 1 není přípustné ve věcech upravených zákonem o rodině, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovské zodpovědnosti nebo pozastavení jejího výkonu, o určení (popření) rodičovství nebo o nezrušitelné osvojení.

Žalobce dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé. Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že ve věci samé nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání žalobce proti rozsudku odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem [§ 237 odst. 3 o.s.ř.].

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o.s.ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Dovolací soud se k námitce vedlejšího účastníka nejdříve zabýval posouzením subjektivní přípustnosti dovolání. K podání dovolání je totiž oprávněn pouze ten účastník, v jehož poměrech rozhodnutím odvolacího soudu nastala újma (jakkoli nepatrná) odstranitelná tím, že dovolací soud toto rozhodnutí zruší (shodně srov. např. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. července 1999, sp. zn. 20 Cdo 1760/98, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 1, ročník 2000, pod číslem 7, jakož i mnohá další rozhodnutí Nejvyššího soudu). V stanovisku ze dne 8. 12. 1993, sp. zn. Cpj 136/93, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 42/1994, Vrchní soud vyložil, že v řízení o popření otcovství zahájeném k návrhu generálního prokurátora podle ustanovení § 62 zák. o rod. je generální prokurátor (resp. Nejvyšší státní zástupce) účastníkem řízení. Bylo-li návrhu vyhověno, není oprávněn podat proti rozsudku soudu prvního stupně odvolání.

Jestliže tedy rozhodnutím odvolacího soudu nebylo vyhověno žalobě Nejvyššího státního zástupce na popření otcovství, nelze mu upřít subjektivní legitimaci k podání dovolání, a to i když dovolatel nepodal odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně. Nerozhodné je i to, že jak dovolatel v procesním postavení žalobce, tak i odvolatelka v postavení žalovaného, se domáhají téhož (popření otcovství), neboť jejich procesní postavení je přímo upraveno zákonem (§ 62 odst. 2 věta před středníkem zákona o rodině).

Dovolací soud se dále zabýval posouzením přípustnosti z hlediska ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. Dovolatelem označená otázka zásadního právního významu, zda v řízení o popření otcovství podle ustanovení § 62 zákona o rodině je soud oprávněn zkoumat zájem dítěte na popření otcovství nemůže založit přípustnost dovolání, neboť v rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu již byla vyřešena. V rozsudku ze dne 26. 4. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3430/2011, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 102/2012 Nejvyšší soud vyslovil a odůvodnil závěr, že v řízení o popření otcovství zahájeném na návrh Nejvyššího státního zástupce podle § 62 zákona o rodině je soud oprávněn zkoumat zájem dítěte na popření otcovství. Z odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů je přitom zřejmé, že postupovaly v souladu s R 102/2012.

Další dovolatelem vymezená otázka zásadního právního významu, zda dítětem ve smyslu § 62 zákona o rodině může být jen fyzická osoba, která nedosáhla zletilosti, nebyla dosud v rozhodování dovolacího soudu ve své úplnosti vyřešena. Protože dovolatel namítá nesprávné vyřešení této otázky a protože posouzení této otázky bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadený rozsudek odvolacího soudu rozhodnutí, které má po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání žalobce proti rozsudku odvolacího soudu je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Dovolatel polemizuje s právním posouzením odvolacího soudu, že ustanovení § 62 zákona o rodině na posuzovanou věc nedopadá, neboť první žalovaná je již „dávno zletilá“. Oporu pro takový závěr dovolací soud v citovaném ustanovení skutečně neshledává. Zákon o rodině z hlediska *ratione personae* nestanoví jednoznačně meze svého užití. Například v ustanovení § 31 hovoří o nezletilém dítěti, o zletilých dětech pojednává např. v ustanovení § 86 odst. 3, většinou však hypotézy jednotlivých norem hovoří pouze o dětech jako v § 62. Není-li gramatický výklad dostatečný, je třeba přistoupit k účeloslovnému výkladu předmětné normy. Smyslem ustanovení § 62 zákona o rodině je uvedení právního stavu do souladu se stavem faktickým, na kterém může mít zájem i zletilé dítě, jakkoliv takový případ bude spíše výjimečný. Jak se totiž podává z judikatury ESLP, právo znát své příbuzné se v každém případě nachází v poli působnosti pojmu "soukromý život", který zahrnuje důležité aspekty osobní identity, z níž identita rodiče tvoří jednu její součást. V projednávané věci se proto uplatní ustanovení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění

pozdějších předpisů (sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. [209/1992](#) Sb. „dále jen „Úmluva“) (srov. též věci Keegan proti Irsku, 26. května 1994, č. 16969/90, Nylund proti Finsku, 29. června 1999, č.27110/95, Odièvre proti Francii, 13. února 2003, č. 42326/98).

V takovém případě však nelze bez dalšího postupovat zcela stejně jako v případech dětí nezletilých a považovat zájem dítěte za přední hledisko (a primary consideration, srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3430/2011, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 102/2012). Tento požadavek totiž plyne z Úmluvy o právech dítěte (sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. [104/1991](#) Sb., dále jen „Úmluva o právech dítěte“), která však dle článku 1 dopadá pouze na děti do 18 let věku a je jako takový výrazem nutnosti zvýšené ochrany nezletilého dítěte. V případě zletilého dítěte jsou jeho zájmy zásadně rovnocenné zájmům ostatních účastníků, aniž by se zletilé dítě mohlo dovolávat vysokého standardu založeného Úmluvou o právech dítěte a není důvodu, aby test proporcionality zásahu do práva na soukromý život nebyl aplikován ve své obvyklé podobě. Vedle zájmu zletilého dítěte je proto třeba stejně pečlivě vážit a stejnou váhu přiznat také zájmům dalších osob, které by mohly být takovým rozhodnutím dotčeny. V přezkoumávané věci jde zejména o zájem vedlejšího účastníka, který je matrikovým potomkem J. S., neboť popření otcovství k matrikovému otci žalované 1) by zároveň otevřelo cestu k určení otcovství J. S. k žalované 1) (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 7. 2010, sp. zn. 21 Cdo 298/2010).

I za předpokladu, že by však zájem dítěte na popření otcovství byl dán, byl by takový závěr relevantní výhradně tehdy, bylo-li by otcovství stávajícího matrikového otce vyloučeno. V rozsudku ze dne 22. června 2011, sp. zn. 21 Cdo 693/2010, Nejvyšší soud vyložil, že závažnou okolností, která je způsobilá (sama o sobě) vyloučit otcovství muže, který souložil s matkou dítěte v době, od níž neprošlo do narození dítěte méně než sto osmdesát a více než tři sta dnů, je nepochybně test DNA, jestliže analýzou alel v genotypech a jejich opakování v DNA nesdílí žalovaný muž všechny společné "otcovské" genetické znaky. Protože k provedení testu DNA je zapotřebí odborných znalostí, ustanoví soud k jeho provedení znalce (§ 127 o.s.ř.). V případě, že nebudou závažné okolnosti zjištěny (prokázány), nemůže být soudem přijat závěr o vyloučení otcovství muže, bylo-li zjištěno (prokázáno), že souložil s matkou dítěte v době, od níž neprošlo do narození dítěte méně než sto osmdesát a více než tři sta dnů, i kdyby byly za řízení (žalovaným mužem) namítány. Jakkoliv byly výše uvedené závěry vztaženy k tzv. třetí domněnce otcovství (§ 54 odst. 1 a 2 zákona o rodině), uplatní se i u první - rovněž vyvratitelné domněnky - svědčící manželce matky dítěte (ustanovení § 51 odst. 1 zákona o rodině).

Otcovství matrikového otce však v přezkoumávané věci vyvráceno nebylo. Za důkaz zpochybňující otcovství ani dovolací soud nepovažuje test DNA opatřený žalovanou 1). Jak již Nejvyšší soud vyložil v rozsudku ze dne 21. října 1998, sp. zn. 21 Cdo 1009/98, uveřejněném v Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 39/99, navrhnou-li účastník občanského soudního řízení k prokázání svých tvrzení důkaz, který byl pořízen nebo účastníkem opatřen v rozporu s obecně závaznými právními předpisy a jehož pořízením nebo opatřením došlo k porušení práv jiné fyzické nebo právnické osoby, soud takový důkaz jako nepřipustný neprovede. Rovněž Ústavní soud již opakovaně judikoval, že k omezení základních práv či svobod, i když jejich ústavní úprava omezení mnohdy nepředpokládá, může dojít i v případě jejich kolize. Základní je v této souvislosti maxima, podle které základní právo či svobodu lze omezit pouze v zájmu jiného základního práva či svobody. Při úvaze o prioritě jednoho ze dvou v kolizi se ocitajících základních práv je nutno zkoumat, zda byly využity všechny možnosti minimalizace zásahu do základního práva druhého. Při střetu základních práv, které stojí na stejné úrovni, bude vždy věcí nezávislých soudů, aby s přihlédnutím k okolnostem každého jednotlivého případu pečlivě zvážily, zda jednomu právu nebyla neodůvodněně dána přednost před právem druhým. Tak to ostatně stanoví i čl. 4 odst. 4 Listiny, který ukládá orgánům aplikujícím právo, aby při této aplikaci šetřily podstatu a smysl základních práv (náleží Ústavního soudu ze dne 13. září 2006, sp. zn. I. ÚS 191/05).

V přezkoumávané věci předložila žalovaná 1) test DNA prokazující, že zemřelý J. S. je jejím otcem, čímž zamýšlela vyloučit otcovství matrikového otce. Test DNA byl vyhotoven na základě vzorku DNA, který získal znalec na žádost žalované 1) po smrti J. S. Soud prvního stupně a soud odvolací shodně posoudily takový důkaz jako nepřijatelný. I s tímto názorem se dovolací soud ztotožnil. Ustanovení § 15 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku stanoví, že po smrti fyzické osoby přísluší uplatňovat právo na ochranu její osobnosti manželu nebo partnerovi a dětem, není-li jich, jejím rodičům. Z tohoto ustanovení je třeba dovozovat nejen právo vymezených osob domáhat se této ochrany u soudu, ale také jejich právo udělit (či neudělit) souhlas se zásahem do práva zemřelého na ochranu osobnosti, pokud sám zemřelý se k této otázce za svého života již nevyjádřil.

Jestliže tedy v přezkoumávané věci zůstavitel sám za svého života neurčil, jak má být s jeho ostatky naloženo a nebyl ani získán souhlas osob oprávněných takový souhlas udělit, bylo svévolným odběrem vzorků DNA zemřelého zasaženo do práva na pietní ochranu osobnosti, jejíž výkon přísluší manželu a dětem zemřelé fyzické osoby, a není-li jich, jejím rodičům (srov. rovněž rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. ledna 2008, sp. zn. 30 Cdo 3361/2007 a nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2268/07, ze dne 29. února 2008, uveřejněný pod N 45/48 SbNU 527). Dovolací soud tedy neshledal namítanou vadu řízení, jestliže soudy takto získaný důkaz nepřipustily a nepřihlížely proto k němu.

Soud prvního stupně a soud odvolací následně přistoupily k posouzení zájmu žalované 1) na popření otcovství matrikového otce, a to i přesto, že k tomuto kroku obvykle soudy přistupují, až je-li spolehlivě prokázáno, že matrikový otec není biologickým otcem dítěte. Vzhledem ke složité důkazní situaci ohledně vyvrácení otcovství matrikového otce, kdy by bylo nutné opatřit vzorky DNA rodinných příslušníků zemřelého, nelze takový postup považovat za nedůvodný. Oba soudy shodně uzavřely, že za dané situace, kdy matrikový otec převážnou část života žalované 1) zastával roli sociálního otce, plnil veškeré otcovské povinnosti, žalovaná 1) neměla o jeho otcovství pochybnosti a dokonce po něm dědila, není zájem žalované 1) na popření otcovství dán. S uvedenými závěry se nelze než ztotožnit. Žalovaná 1) je ve své snaze popřít otcovství k matrikovému otci vedena zcela zjevně pouze majetkovými zájmy, konkrétně zájmem stát se dědičkou zemřelého J. S. Žalovaná 1) sama uvedla, že přání pana S. nezasahovat do nastolených právních vztahů respektovala do té doby, než zjistila, že ji neuvedl v závěti. Čistě majetkový zájem žalované 1) nelze považovat za dostatečný důvod k zásahu do nastolených rodinných vazeb.

Pro takový závěr lze najít podporu o v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva, který ve věci Haas proti Nizozemí (rozhodnutí ze dne 13. ledna 2004, č. 36983/97) vyslovil, že právo stát se dědicem samo o sobě z článku 8 Úmluvy nevyplývá. Podobně i ve věci Bourimi proti Nizozemí (rozhodnutí ze dne 3. října 2000, č. 28369/95) Evropský soud pro lidská práva vyslovil, že právo na rodinný a soukromý život samo o sobě nezahrnuje právo dědit, nejsou-li dány další významné okolnosti. Ve věci Jäggi proti Švýcarsku (rozhodnutí ze dne 13. června 2006, č. 58757/00) Evropský soud pro lidská práva shledal, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy, když stěžovateli nebylo umožněno, aby získal vzorky DNA zemřelého za účelem provést test otcovství. V tomto případě však stěžovatel žil celý život v konstantní nejistotě, kdo je jeho otcem. Naopak v projednávané věci je žalovaná 1) o otcovství J. S. přesvědčena, důkaz o otcovství si pořídila pouze pro účely soudního řízení. Evropský soud pro lidská práva navíc v této věci uvedl, že poskytnutí vzorků DNA by nebylo nepřiměřeným zásahem do práv dědiců mimo jiné i proto, že stěžovatel zamýšlí pouze potvrdit či vyvrátit jeho příbuzenský vztah se zemřelým, aniž by měl v úmyslu stát se jeho dědicem.

S ohledem na to, že soudy dospěly k závěru, že zájem žalované 1) není v projednávané věci dán, dovolatelem navrhaný důkaz testem DNA na základě vzorků odebraných žijícím příbuzným zemřelého J. S. nebo na základě dochovaných vzorků DNA zemřelého neprovedly. Takový postup však nelze považovat za vadu řízení, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Soudy jasně a přesvědčivě vyložily, proč není v projednávané věci dán zájem žalované 1) na popření

otcovství a takový důkaz by byl proto nadbytečný, neboť by nemohl změnit výsledek řízení.

Protože rozhodnutí odvolacího soudu je ve svém výsledku správné a protože nebylo zjištěno, že by rozsudek odvolacího soudu byl postížen vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o.s.ř. a nebyla zjištěna jiná vada, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

zdroj: [www.nsoud.cz](http://www.nsoud.cz)

Právní věta - redakce.

## Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)